

ชื่องานวิจัย การศึกษาและการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกสำหรับพื้นที่ลาดชัน
(A Study and Use of Vetiver Grass for Sloping Lands in Northern Thailand)

ชื่อผู้ทำงานวิจัย

นายประศาสน์ สุทธารักษ์

นายเรวัตร์ จิระสถาวร

บทคัดย่อ

การศึกษาและการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกสำหรับพื้นที่ลาดชัน เป็นการศึกษาการเจริญเติบโตของหญ้าแฝกที่ปลูกในแปลงขยายพันธุ์ และปลูกเป็นแถบพืชนุรักษ์ ในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2536 ถึงเดือนมกราคม 2538 พบว่าหญ้าแฝกที่ผ่านการแช่รากด้วยน้ำ 2 วัน และเพาะชำในถุง 2 เดือน แล้วนำไปปลูกในแปลงขยายพันธุ์อีก 4 เดือน มีจำนวนหน่อต่อกอเฉลี่ยมากที่สุดถึง 15.1 หน่อ สำหรับหญ้าแฝกที่ปลูกเป็นแถบอนุรักษ์บนพื้นที่ลาดชัน พบว่าต้นแถวเดี่ยวแตกกอดีกว่าต้นแถวคู่

การขยายผลการใช้หญ้าแฝกสำหรับการอนุรักษ์ดินและน้ำสู่เกษตรกรบนพื้นที่สูงภาคเหนือ ในปีงบประมาณ 2537 นั้น สำนักงานพัฒนาที่ดินที่สูง กรมพัฒนาที่ดิน ได้เพาะชำหญ้าแฝกในถุงซึ่งส่วนหนึ่งถูกนำไปปลูกในแปลงขยายพันธุ์ อีกส่วนหนึ่งนำไปปลูกบริเวณไหล่ถนน และในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการชะล้างพังทลายของดินสูงมาก สำหรับกล้าหญ้าแฝกที่ผลิตในแปลงขยายพันธุ์นั้น ได้นำมาปลูกเป็นแถบพืชนุรักษ์ตามแนวระดับในพื้นที่เกษตรกรรม ปลูกเป็นแบบพืชนุรักษ์เสริมคันดิน และแจกจ่ายให้กับหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งเกษตรกรเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินแล้ว แล้วยังช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศน์วิทยาในพื้นที่ด้วย